

Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową
przedstawia **siedemdziesiąty dziewiąty**
kwartalny raport oceniający stan koniunktury
gospodarczej w Polsce (II kwartał 2013 r.)
oraz prognozy na lata 2013–2014

KWARTALNE
PROGNOZY
MAKROEKONOMICZNE

nr 79 (lipiec 2013 r.)

Zespół autorski:

dr Bohdan Wyżnikiewicz
Jacek Fundowicz
dr Katarzyna Lada
Krzysztof Łapiński
Marcin Peterlik

Instytut Badań
nad Gospodarką Rynkową
Oddział w Warszawie

ul. Kołobrzeska 16
02-923 Warszawa
tel. +48 22 544 20 00
faks +48 22 651 86 62

<http://www.ibngr.pl>

© Instytut Badań nad
Gospodarką Rynkową

Stan i prognoza koniunktury gospodarczej

29 lipca 2013 r.

- ___ zatrzymanie spadku tempa wzrostu PKB w II kwartale 2013 r.
- ___ sezonowy spadek bezrobocia
- ___ inflacja poniżej celu inflacyjnego
- ___ słaba koniunktura w przemyśle i budownictwie

Sytuacja w II kwartale 2013 r.

Według szacunków IBnGR, w drugim kwartale 2013 roku tempo wzrostu **produktu krajowego brutto** w odniesieniu do analogicznego kwartału poprzedniego roku wyniosło 0,7 proc. Nastąpiło zatem zatrzymanie spadku tempa wzrostu gospodarczego (po pięciu kwartałach tendencji spadkowej). Pomimo to odnotowana dynamika była jedną z najniższych obserwowanych w ostatnich latach. W ostatniej dekadzie był to dopiero czwarty kwartał, w którym tempo wzrostu PKB osiągnęło poziom poniżej jednego procenta. Uwzględniając czynniki sezonowe, tempo wzrostu PKB w pierwszych trzech miesiącach roku wyniosło 0,2 proc. w stosunku do poprzedniego kwartału.

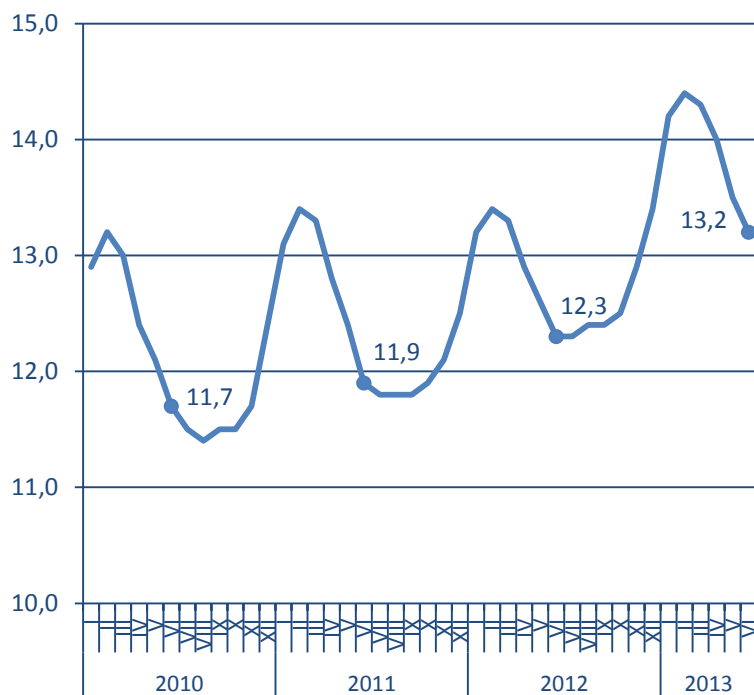
Rolę głównego czynnika wzrostu gospodarczego w drugim kwartale przejął **popyt krajowy**. Traktować należy to jako pozytywny sygnał płynący z gospodarki, jako że w poprzednich czterech kwartałach wkład popytu krajowego w tworzenie wartości dodanej był ujemny. Tempo wzrostu popytu krajowego w drugim kwartale Instytut szacuje na 0,5 proc.¹. Spośród składników popytu krajowego, najwyższą dynamiką w drugim kwartale odznaczało się **spożycie indywidualne**. Tempo jego wzrostu IBnGR szacuje na 0,8 proc., z kolei **spożycie ogółem** wzrosło w tym czasie o 0,5 proc. Czwarty kwartał z rzędu obniżały się **nakłady brutto na środki trwałe**, czyli wydatki inwestycyjne. W okresie od kwietnia do czerwca spadły one o 1,8 proc., co wiązać należy z ograniczeniem środków na publiczne inwestycje infrastrukturalne, przedłużającym się kryzysem w budownictwie oraz niepewnością wśród przedsiębiorców. Obserwowany w ostatnich czterech kwartałach bezwzględny spadek nakładów inwestycyjnych, przy obserwowanej już wcześniej niskiej stopie nakładów inwestycyjnych w gospodarce, stawiać może pod znakiem zapytania dynamiczny i stabilny wzrost gospodarczy w przyszłości.

¹ Kwartalne tempa wzrostu podawane są w odniesieniu do analogicznego kwartału roku poprzedniego. Wyjątek stanowi tempo wzrostu PKB podawane w dwóch konwencjach – w porównaniu z analogicznym kwartałem roku poprzedniego oraz w porównaniu do poprzedniego kwartału, po eliminacji czynników sezonowych.

W ujęciu sektorowym najszybciej rozwijającą się częścią gospodarki w drugim kwartale były, podobnie jak trzy miesiące wcześniej, usługi rynkowe. Tempo wzrostu **wartości dodanej w usługach rynkowych** kształtowało się, w opinii IBnGR, na poziomie zbliżonym jak w pierwszym kwartale i wyniosło 2,3 proc. Po raz pierwszy po dwóch kwartałach spadku odnotowany został przyrost **wartości dodanej w przemyśle**. Wzrost ten był jednak niewysoki i, zdaniem IBnGR, wyniósł 0,3 proc. Produkcja sprzedana przemysłu zmniejszyła się w tym samym czasie o 0,4 proc. Najgorszą sytuację po raz kolejny odnotowano w budownictwie. **Wartość dodana w budownictwie** spadła w drugim kwartale aż o 17,2 proc., a produkcja sprzedana budownictwa o 23,1 proc. Decydujące dla tych spadków znaczenie miało ograniczenie wolumenu dużych publicznych inwestycji infrastrukturalnych i dekoniunktura w budownictwie mieszkaniowym. Pamiętać należy również o wysokiej statystycznej bazie porównań z sytuacją sprzed roku. W 2012 roku wykańczane były jeszcze inwestycje budowlane związane z organizacją w Polsce piłkarskich mistrzostw Europy.

Tempo wzrostu **eksportu** (w ujęciu rachunków narodowych) było w okresie od kwietnia do czerwca 2013 roku wyższe niż tempo wzrostu **importu**. W ocenie Instytutu, eksport wzrósł w tym czasie o 0,7 proc., a import spadł o 0,5 proc. Oznacza to, że kolejny kwartał z rzędu saldo handlowe Polski z zagranicą poprawiło się. Obrotom handlowym kraju sprzyjała nieznaczna deprecjacja **kursu złotego** względem euro i dolara amerykańskiego. Średni kurs euro do złotego w drugim kwartale wzrósł o 1,0 proc. w porównaniu z pierwszym kwartałem, a średni kurs dolara zwiększył się o 2,2 proc.

Wykres 1 Stopa bezrobocia w Polsce

Źródło: GUS

Stopa bezrobocia na koniec pierwszego półrocza wyniosła 13,2 proc. Oznacza to jej spadek o 1,1 punktu procentowego w porównaniu z końcem pierwszego kwartału oraz wzrost o 0,9 punktu procentowego w porównaniu z sytuacją sprzed roku. Spadek w stosunku do marca tłumaczyć należy sezonowością i aktywizacją w tym czasie miejsc pracy w budownictwie, rolnictwie i usługach. Wzrost stopy bezrobocia w stosunku do poprzedniego roku jest wyrazem złej koniunktury makroekonomicznej i reakcją na nią rynku pracy. Wzrostowi stopy bezrobocia towarzyszył wzrost liczby zatrudnionych w gospodarce. Według szacunków IBnGR **przeciętne zatrudnienie** w gospodarce narodowej wzrosło w drugim kwartale o 0,1 proc. Korzystną charakterystyką rynku pracy w drugim kwartale był wzrost dynamiki **przeciętnego realnego wynagrodzenia brutto**, do czego w dużej mierze przyczyniła się niska inflacja.

Tempo wzrostu wynagrodzeń w tym okresie Instytut szacuje na 1,5 proc. – było więc ono wyższe niż w pierwszym kwartale.

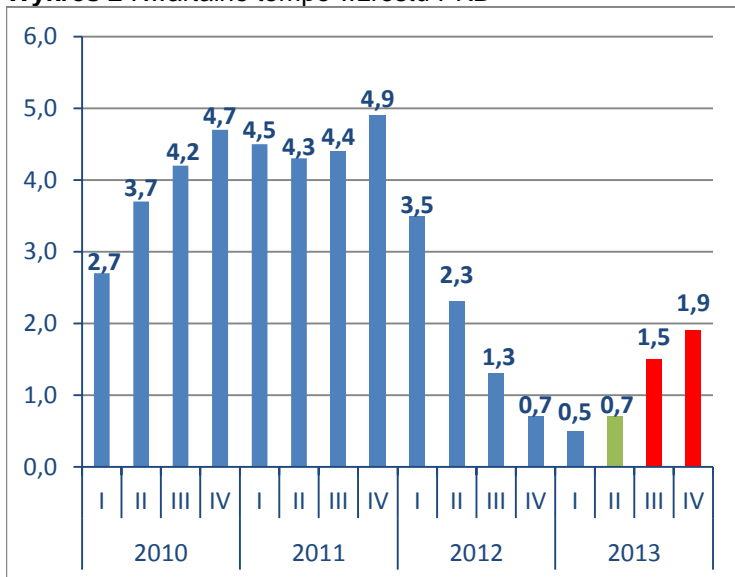
Średnie tempo wzrostu cen dóbr i usług konsumpcyjnych, czyli **inflacja**, wyniosło w okresie od kwietnia do czerwca 0,5 proc., przy czym na koniec czerwca wyniosło ono 0,2 proc. (w skali roku). Przeciętny kwartalny poziom inflacji był na poziomie najniższym od drugiego kwartału 2003 roku, natomiast odnotowany w czerwcu wskaźnik był najniższym od początku funkcjonowania w Polsce gospodarki rynkowej. W pierwszym półroczu 2013 roku, w porównaniu do sytuacji sprzed roku, ceny żywności, napojów bezalkoholowych i alkoholowych zwiększyły się o 2,2 proc., ceny odzieży i obuwia spadły o 5,0 proc., wydatków związanych z mieszkaniem wzrosły o 1,6 proc., a transportu zmniejszyły się o 2 proc.

Prognoza na lata 2013 – 2014

Prezentowana prognoza została opracowana przy następujących założeniach:

- w drugiej połowie 2013 stopy procentowe NBP pozostaną niezmienione, a w roku 2014 możliwe jest nieznaczne zaostrzenie polityki monetarnej w Polsce,
- tempo wzrostu gospodarczego w Unii Europejskiej w 2013 roku wyniesie około 0,5 proc., natomiast w 2014 roku wzrośnie do około 1,5 proc.

Wykres 2 Kwartalne tempo wzrostu PKB

Źródło: GUS, IBnGR

Tempo wzrostu **produktu krajowego brutto** w 2013 roku wyniesie w Polsce 1,2 proc., co oznacza, że będzie ono niższe niż w roku ubiegłym. Po słabym pierwszym półroczu, w drugiej połowie roku oczekiwać można ożywienia w gospodarce – w trzecim kwartale tempo wzrostu gospodarczego wyniesie 1,5 proc., natomiast w czwartym 1,9 proc. Przyspieszenie wzrostu w drugiej połowie roku będzie wynikiem wyraźniejszego wzrostu popytu krajowego, a w szczególności spożycia indywidualnego. W 2014 roku koniunktura gospodarcza w Polsce będzie się nadal poprawiać. Według prognozy Instytutu, tempo wzrostu PKB w przyszłym roku wyniesie 2,6 proc.

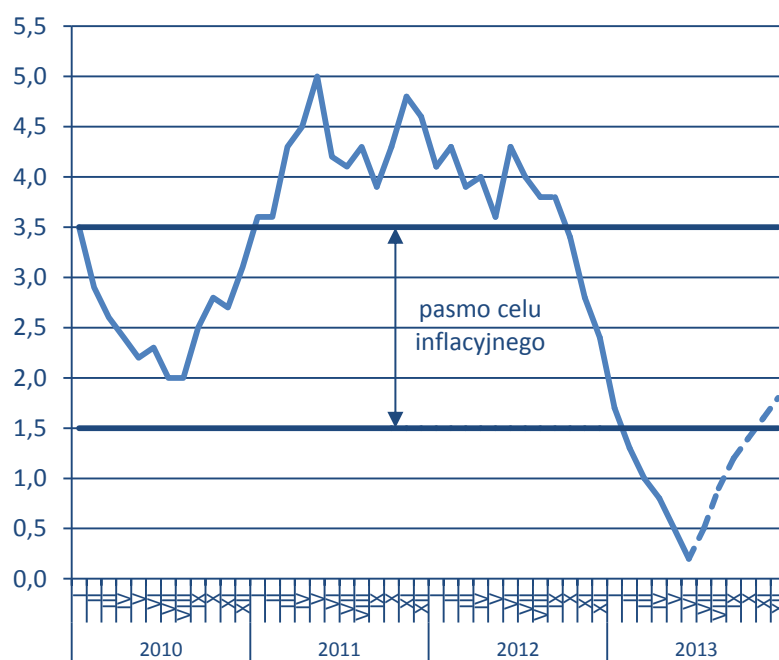
W 2013 roku **wartość dodana** w przemyśle wzrośnie, według prognozy IBnGR, o 1,0 proc. Wyraźnego ożywienia w tym sektorze spodziewać się należy już w trzecim kwartale, kiedy to wzrost wartości dodanej wyniesie 1,5 proc. Powrotu dobrej koniunktury nie należy się natomiast spodziewać w sektorze budowlanym, gdzie prognozowany jest spadek wartości dodanej w 2013 roku o 7,4 proc. W drugiej połowie roku sytuacja w sektorze będzie nieco lepsza – wartość dodana spadać będzie już tylko w tempie jednocyfrowym, ale taki stan rzeczy trudno uznać za korzystny. Stabilizacji wzrostu oczekiwać należy natomiast w sektorze usług rynkowych, gdzie prognozowany przyrost wartości dodanej w tym roku wynosi 2,6 proc. W 2014 roku nadal poprawiać się będzie sytuacja w przemyśle, w którym, według prognozy IBnGR, wartość dodana wzrośnie o 2,2 proc. Lepsze wyniki odnotuje także budownictwo, gdzie po okresie głębokiego kryzysu nastąpi odbicie i wzrost wartości dodanej o 4,6 proc. W usługach utrzymać się będzie natomiast wzrost na poziomie 3-procentowym.

Tempo wzrostu **popytu krajowego** w 2013 roku wyniesie 0,4 proc., czyli odwróci się tendencja spadkowa z roku ubiegłego. Według prognozy Instytutu, **spożycie indywidualne** wzrośnie w tym czasie o 0,9 proc., natomiast zmniejszy się (o 1,5 proc.) wartość **nakładów brutto na środki trwałe**. Spadek inwestycji w polskiej gospodarce wynikał będzie z utrzymujących się słabych nastrojów w sektorze przedsiębiorstw oraz z ograniczenia skali inwestycji infrastrukturalnych finansowanych ze środków publicznych. Ujemna dynamika inwestycji pozostawać będzie w 2013 roku istotną barierą wzrostu gospodarczego w Polsce.

Według prognozy IBnGR, w 2014 roku nastąpi ożywienie popytu krajowego, który wzrośnie o 1,6 proc. Poprawa sytuacji na rynku pracy oraz lepsze nastroje w gospodarce przyczynią się zarówno do dalszego wzrostu spożycia, jak i odwrócenia negatywnych tendencji w kształtowaniu się popytu inwestycyjnego. Prognozowany wzrost spożycia indywidualnego w przyszłym roku wynosi 2,2 proc., natomiast nakładów brutto na środki trwałe 2,6 proc. Czynnikiem wpływającym na wzrost inwestycji będzie także konieczność odbudowy majątku trwałego w przedsiębiorstwach po sześciu kwartałach spadku inwestycji.

W latach 2013-2014 poważnym problemem polskiej gospodarki pozostawać będzie trudna **sytuacja na rynku pracy**. Według prognozy IBnGR, w tym roku przeciętne zatrudnienie w gospodarce wzrośnie o 0,1 proc. a stopa rejestrowanego bezrobocia na koniec grudnia ukształtuje się na poziomie 14,1 proc., a więc wyraźnie powyżej ubiegłorocznego poziomu. W 2014 roku sytuacja na rynku pracy powinna się powoli poprawiać, co będzie efektem nieco szybszego wzrostu PKB w drugiej połowie 2013 roku. Według prognozy Instytutu, tempo wzrostu zatrudnienia w gospodarce wyniesie 1,1 proc. Wyrazem lepszej sytuacji na rynku pracy będzie spadek stopy bezrobocia, która na koniec grudnia przyszłego roku wynieść powinna 13,0 proc. Lepsza sytuacja na rynku pracy spowoduje, że nieco szybciej zaczną rosnąć **wynagrodzenia**, których realne tempo wzrostu w przyszłym roku wyniesie 2,1 proc. wobec 1,6 proc. w roku 2013.

Wykres 3 Inflacja w Polsce

Źródło: GUS, IBnGR

W ocenie Instytutu, w drugiej połowie 2013 roku spodziewać się należy wzrostu **inflacji** w porównaniu z jej bardzo niskim poziomem odnotowanym w drugim kwartale. Według prognozy IBnGR, średni poziom inflacji w polskiej gospodarce wyniesie w trzecim kwartale 0,8 proc., a w czwartym 1,3 proc. W całym 2013 roku inflacja wyniesie średnio 0,9 proc., a na koniec grudnia 1,8 proc. Inflacja znacznie poniżej celu inflacyjnego NBP oznacza, że w tym roku nie należy się już spodziewać kolejnych obniżek stóp procentowych banku centralnego. W 2014 roku prawdopodobny jest niewielki wzrost inflacji w Polsce, której średni poziom wyniesie, według prognozy Instytutu, 1,6 proc. Inflacja pozostawać będzie w dopuszczalnym korytarzu wahań wokół celu inflacyjnego NBP.

Według prognozy IBnGR, w roku 2013 tempo wzrostu **eksportu** w Polsce wyniesie 1,3 proc., natomiast import w tym samym czasie zmniejszy się o 0,4 proc. W roku 2014 spodziewać się należy przyspieszenia wzrostu eksportu, którego przyrost wyniesie 3,6 proc. oraz dodatniej dynamiki importu, który wzrośnie o 1,6 proc. Utrzymujące się wyższe tempo wzrostu eksportu niż importu oznacza, że w latach 2013-2014 handel zagraniczny będzie miał dodatni wkład w tworzenie PKB w Polsce. Sytuacja w handlu zagranicznym kształtowana będzie przede wszystkim przez stan koniunktury w Unii Europejskiej, dlatego przyspieszenie tempa wzrostu polskiego eksportu w przyszłym roku warunkowane jest poprawą sytuacji gospodarczej u naszych najważniejszych partnerów handlowych.

Obecna sytuacja w strefie euro oraz wynikająca z niej duża niepewność i zmienność na rynkach walutowych sprawiają, że prognoza **kursów walutowych** obarczona jest jeszcze większym niż zazwyczaj ryzykiem. Według IBnGR, w 2013 roku średnioroczne kursy euro i dolara wyniosą odpowiednio 4,2 oraz 3,2 złotego, natomiast w 2014 roku średni kurs euro wyniesie 4,0, a średni kurs dolara 3,0 złote. Oznacza to, że w perspektywie najbliższych dwóch lat oczekiwać należy aprecjacji złotego.

Roczne i kwartalne prognozy makroekonomiczne IBnGR

		2013				2012	2013	2014
		I	II	III	IV			
PKB	% r/r	0,5	0,7	1,5	1,9	1,9	1,2	2,6
PKB	% k/k	0,1	0,2	0,4	0,4	x	x	X
Wartość dodana								
w przemyśle	% r/r	-0,3	0,3	1,5	2,0	1,1	1,0	2,2
w budownictwie	% r/r	-12,4	-17,2	-7,1	-2,7	-0,7	-7,4	4,6
w usługach rynkowych	% r/r	2,2	2,3	2,6	3,0	3,0	2,6	3,0
Popyt krajowy	% r/r	-0,9	0,5	0,9	1,0	-0,2	0,4	1,6
Spożycie ogółem	% r/r	-0,1	0,5	0,8	1,4	0,6	0,6	1,8
w tym: indywidualne	% r/r	0,0	0,8	1,1	1,8	0,8	0,9	2,2
Nakłady brutto na środki trwałe	% r/r	-2,0	-1,8	-1,7	-1,0	-0,8	-1,5	2,6
Produkcja sprzedana								
przemysłu	% r/r	-2,0	-0,4	1,1	1,8	0,9	0,2	2,0
budownictwa	% r/r	-15,1	-23,1	-8,0	-3,5	-1,8	-9,0	4,1
Inflacja (CPI; średnia)	%	1,3	0,5	0,8	1,3	3,7	0,9	1,6
Inflacja (CPI; k.o.)	%	1,0	0,2	1,2	1,8	2,4	1,8	2,2
Podaż pieniądza (M3, k.o.)	%	6,6	5,4	5,7	5,8	4,5	5,8	8,0
Wynagrodzenie brutto realne	% r/r	1,3	1,5	1,8	2,0	0,1	1,6	2,1
Przeciętne zatrudnienie w GN	% r/r	-0,7	0,1	0,4	0,6	0,0	0,1	1,1
Stopa bezrobocia rejestr. (k.o.)	%	14,3	13,2	13,2	14,1	13,4	14,1	13,0
Eksport (GUS/RN)	%	1,3	0,7	1,1	2,5	2,8	1,3	3,6
Import (GUS/RN)	%	-1,7	-0,5	0,2	0,4	-1,8	-0,4	1,6
Saldo obr. bież. BP (krocząco)	% PKB	-2,8	-2,1	-2,2	-2,3	-2,3	-2,3	-2,6
Średni kurs dolara (NBP)	PLN/USD	3,15	3,22	3,2	3,1	3,26	3,2	3,0
Średni kurs euro (NBP)	PLN/EUR	4,16	4,20	4,2	4,1	4,18	4,2	4,0

Źródło: dane historyczne – GUS, NBP
szacunki i prognozy – IBnGR